

Motivatsioonikiri osalemiseks konkursil Saare maakonna AASTA KÜLA 2022

Andmed ja statistika

Asukoht: Undva küla, Tagamõisa poolsaar, Kihelkonna piirkond

Suurus: 14,1 km²

Elanike arv: 13 (2020 a. rahvastikuregistri andmetel)

Koduleht: www.undva.ee

Sotsiaalmeedia FB: Undva küla

Kontaktisik: Anneli Teppo-Toost, külavanema asetäitja ja Undva Küla Seltsi juhatuse liige, Maali talu perenaine

Kontakt: 564 2362

Tegutsevad seltsid: Undva Küla Selts, asutatud 2018. Seltsi liikmeid 2022 seisuga 29 inimest, lisaks on liikmeks astunud sel suvel veel 6 inimest, kes kinnitatakse liikmeks järgmisel seltsi üldkoosolekul. Seltsi tegevuse eesmärgiks on Undva küla seltsielu arendamine, looduse ja kultuuripärandi säilitamine ja kandi harmoonilisele arengule kaasaaitamine; sotsiaalse, majandusliku ja kultuurilise infrastruktuuri edendamine ning piirkonna elanike huvide esindamine ja kaitsmine.

Ülevaade piirkonna ajaloost

Tagamõisa piirkond on ajalooliselt inimeste poolt asustatud arheoloogiliste uuringute materjalide alusel juba tuhandeid aastaid tagasi. Esmakordselt mainiti Undvat 1453. aastal nimega Hunthow. Undva küla Saaremaa vallas Tagamõisa poolsaarel on üks ajaloosündmuste keerises rängemini kannatanud Eesti piirkond. Suurest ligi 400 elanikuga külast on veel säilinud pärimuskultuuri seisukohalt tüüpiline keskkond kuid püsielanikke on väga vähe, samas viimaste aastatel on suurenenud suvitajate poolt taastatud suvekodude arv ja uute kodude ehitamine.

Koostöö ja suhted kohaliku omavalitsusega

Undva küla Kihelkonna piirkonnas on osa Saaremaa vallast ja valla areng sõltub iga üksiku osa arengust ning koostööst kohalikul tasandil. Vallale esitatud projektitaotluste eesmärk on äratada huvi küla endiste elanike järeltulijates, tänaseks Undvas suvekodu leidnutes ja sõprades tegutsemistahtelise, jätkusuutliku Undva küla, selle looduse, sündmuste ja pärandkultuuri vastu. Selle tulemusel toimub piirkonna elujõulisuse suurenemine ja ühistegevuse laienemine. Kogukonna liikmete ja huviliste poolt on tegevusplaanide koostamine ja nende järk-järguline elluviimine edasise Undva küla säilimise aluseks.

Piirkonda on viimasetel aastatel tulnud juurde elanikke ja suvesaarlasi, kes igapäevaselt tegelevad erinevate loomealaste tegevustega, mis loob suure eelduse ühisürituste õnnestumises ja nende tuntuse kasvus nii Saaremaal, kui väljastpoolt saart.

Undva Küla Seltsi eesmärk on säilitada ajaloolise küla pärandkultuur ja luua tingimused uue elujõulise kogukonna arenguks. Planeeritavad tegevused on seotud aastaringi toimiva kogukonnaeluga, korraldatakse juba traditsiooniks saanud üritusi, arendatakse küla kodulehekülge, viiakse läbi koolitusi. Külaplatsil on ühistegevuse käigus ehitatud külakiik, valla toetusel valmis laululava ja puhkeala. Kogukonna eestvedamisel ehitatakse sel aastal laulava kõlakoja katus ja ühiselt hoitakse korras külaplatsi territoorium.

Kultuurisündmused on aluseks kogukonna liikmete ühistele uutele ettevõtmistele ja aastaid tagasi alustatud traditsioonide jätkamisele. See loob piirkonna elanikes emotsionaalse tugeva sideme ja liidab kogukonna tervikuks, et ühiselt elu ääremaal edasi arendada.

Küla sündmuste läbiviimisel on arvestatud asjaoluga, et kogukonna esindajad kogunevad rohkem suvisel ajal Saaremaale, millest tulenevalt on võimalus haarata tegevustesse rohkem sihtrühmi. Tegevuste läbiviimisel kaasatakse kogukonnaliikmeid vabatahtlikkuse alusel, teadmiseiga, et nad on otsesed kasusaajad teostatud projektide elluviimisel.

Külaelau areng annab vallale kindluse, et ääremaadel on tegusaid külaelanikke ja kogukonnaliikmed, andes sellega piirkonna elanikele uusi paremaid võimalusi. Nii on Undva Küla Selts oma tegevuseks taotlenud vahendeid valla erinevatest projektivoorudest. Kõikide sündmuste korraldamisel on väga suureks abiks olnud Saaremaa valla toetus. Ilma kohaliku omavalitsuse toetuseta on seltsidel väga raske toime tulla, eriti kui soovitakse midagi suurt ja kvaliteetset korraldada. Rahastustaotlusi oma tegevuste ellu viimiseks on esitatud vallale, KOPile, Leader programmile ja KIKile.

Integratsioon ja rahvusvahelise küla staatus

Undva külas elavad või suvitavad lisaks saarlastele prantslane, soomlased, šveitslased, sakslane, seega saame ennast lugeda rahvusvaheliseks külaks, kus arvestame kõikide rahvuste omapäraga ja aitame neil integreeruda meie ühiskonda.

Algatatud tegevused

Külaseltsi eestvedamisel on koostatud Undva küla arengukava projekt, milles näeme küla arengu kõrval ka suuremaid investeeringuid koostöös Keskkonnaametiga. Nii on plaanis ehitada rannakaluritele paadisild ja loodushuvilistele linnuvaatlustornid.

Külaseltsil on koostatud Undva küla puhkeala väljaehitamise kava. Planeeritud on ehitada ilmastikuoludele vastav külahoone inventari hoidmiseks, eraldi esinejatele väike lava koos kõlakojaga, turvaline lõkkekoht, istepingid jne. Puhkealale tuleb tuua elekter ja ehitada prügi kogumise koht. Praeguse seisuga oleme suutnud ehitada laululava, külakiige ja välikäimlad. Kuna külaplats on tasuta kasutusse antud kogukonna liikme poolt, siis arendab omanik ka ise puhkeala ja nii valmis sel aastal väike küla publi.

Meedia ja jäädvustused

Trükised: Undva külast pärit Raivo Kasemetsa poolt on koostatud kogumik Undva küla ajaloost ja inimestest „Undva (ja maailm) läbi nelja sajandi“. Ajalookogumiku algmaterjalina on kasutatud Eesti Rahvusarhiivi ja teiste digitaliseeritud andmebaasides saada olevaid ürikuid ja trükimaterjale. See kogumik täiendab igati nii Saaremaa ajalugu käsitlevat kui pärandkultuuriga seonduvat. Samuti esitles sel suvel Raivo Kasemets oma uusi trükiseid „Undvast Undvasse“ ja „Undva kohad, nimed“. Eelmainitud trükised annavad ülevaate ajaloolistest kohanimedest talude ja nendele kuuluvate alade kaupa.

ETV saade „Maahommik“: „ Saaremaal loodenurgas asub küla, kus pole hirmugi, et külaelu välja sureb. Undva rahvas teeb pidevalt kõike koos: nad toimetavad rahulikult talvises ja rahvarohkes suvises rütmis, aga nende vaikne talvine aeg on ka tegelikult väga aktiivne. Undvalased sõidavad oma maakodudesse igal nädalavahetusel ja nad saavad ka naabritega kokku pea igal nädalavahetusel.“

Saarte Hääles on ilmunud artikleid Undva küla korraldatud kokkutulekutest ja jaaniaja sündmustest, samuti on kajastatud küla kokkutulekuid Raadio Kadi saates Külavahelood.

Saaremaa valla leht on rubriigis Saaremaa Kandid kirjeldanud tegusa Undva küla sündmustest.

Dokumentaalfilm: Film „Rannarahva jaaniaeg Undva külas“ valmis 2014. aastal Viljar Särekanno poolt. Filmis kajastatakse Undva küla jaaniaega koos juurdekuuluvate tegevustega nagu pannileiva tegu, kasevihtade meisterdamine ja saunaskäik, tähendustaimede tundmine jaaniajal ja sellega kaasnevad rituaalid, samuti koduõlle valmistamise kogemus vanade meeste moodi.

Konkurss: „Maalehe kogukonna hing 2022“ väärtustab tegusaid, aktiivseid, toredaid ja ettevõtlikke inimesi, kes viivad elu Eestis edasi oma kogukonnas tegutsedes. Žürii valis 137 esitatud kandidaadi hulgast välja 10 nominenti, kelle hulgas oli ka Undva külavanema asetäitja Anneli Teppo-Toost.

Traditsioonilised sündmused:

Veebruar - Vastlapäev, külavanema vastuvõtt

Vastlapäeval kogunetakse traditsiooniliselt Undva sõjaväeosas asuva tehismäe jalamile, kus lisaks vastlaliule põletatakse ära heinaga täistopitud nukk nimega Metsik. Enne tuleroaks saamist saavad kõik kogukonnaliikmed oma mõtted ja soovid Metsikule kõrva sisse sosistada.

Vabariigi aastapäeva tähistamiseks koguneb külarahvas taas, et kuulata ära külavanema tervitused ja head soovid. Markeeritakse vastuvõtt, kus iga saabuja teavitab oma tulekust talude ja perede kaupa.

Mai - Teeme Ära talgupäev

Undva kogukond on osalenud kõikidel talgutel selle traditsiooni loomisest alates. Koos on tehtud korda mereäärne puhkekoht, rajatud päästerõnga alus, koristatud külaplatsi ja bussijaama ümbrust, rajatud puhkealale taaskasutusmaterjalidest WC ja palju muud.

Juuni kuni august - Reedesed tantsuõhtud

Traditsioon sai alguse sellest, et kunagi pärastsõja järgsel ajal peeti külas laupäeviti tantsuõhtuid, kus selleks puhuks pühiti luudadega puhtaks kogu külatee. Nii rääkisid meie küla vanemad inimesed. Selle traditsiooni tagasitoomiseks korraldatakse taas tantsuõhtud igal reedel juunist augustini. Kogukond saab kokku, tantsitakse, jagatakse uudiseid ja veedetakse koos aega.

Juuni - Pärimuslik jaaniõhtu

Undvas toimuvad traditsioonilised jaaniaja sündmused on natuke erinevad tavapärasest jaanipäevade tähistamisest. Undva küla jaaniaega tähistatakse pärimuspäevana, kus osalejad saavad teada, kuidas meie esivanemad jaaniajal toimetasid. Ühiselt on osaletud erinevates töö- ja õpitubades, küpsetatud pannileiba, suitsutatud kala, meisterdatud jaanivihtasid, käidud saunas, õpitud tundma jaaniaja tähendustaimi ja vanu tööriistu. Ka selle aasta jaaniajal toimunud kokkutulekupäeval toimetati õpi- ja töötubades - meisterdati kasevihtasid, parandati kalavõrke ja maaliti kokkutulekust osavõtjate poolt suur ühismaal laululava kaunistamiseks.

Juuli - Maali maalilaager

Traditsiooniline maalilaager Maali talu eestvedamisel toob kokku kõik kunstihuvilised nii noored kui vanad. Kunstipäevade õpitubades saavad osalejad teadmised iseseisvalt loovuse arendamisest,

loovuslikust mõtlemisest ja originaalsete lahenduste leidmisest läbi kujutava kunsti praktiliste tegevuste. Õhtud kunstikohvikus on sisustatud kunstialaste vestlusingide ja põneva programmiga. Projekti kasusaajateks on kunstihuvilised, kes ei ole julgenud varasemalt oma loomingulisust väljendada, samuti algajad ja edasijõudnud kunstihuvilised ning loovuse arendamisest huvitatud. Igal päeval käsitletakse õpitubades erinevaid loovustehnikaid nagu akrüülmaal, akvarell, looduslik kompositsioon jpm.

Juuli - Kohtumine Tagaranna sõpruskülaga

Kolm aastat sõprust, kirjanduspäevad versus kunstipäevad. Igal suvel käiakse külas vaheldumisi, kas Undvas või Tagarannal, ühiselt osaletakse kultuuriprogrammis ja veedetakse mõnusalt aega. Kohtumise eesmärgiks on arendada suhteid teiste küladega Saaremaal, rikastades nii oma kogukonna teadmisi ja kogemusi.

August - Undva Saunaralli

Juba neljandat aastat võõrustavad küla majapidamised augustis oma saunades kogukonna liikmeid. Alustatakse ühise rongkäiguga külaplatsilt ja liigutakse saunast sauna. Iga pere pakub omamoodi saunarituaale ja veidike kehakinnitust. Päev läbi kestnud saunast sauna saunatamine lõpeb ühise koosviibimisega ja kokkuvõtete tegemisega, kus osalevatele saunadele kingitakse saunaralli medaljon ja väike meene. Igal aastal on ürituse korraldajaks erinev majapidamine, nii saavad kõik kogukonna liikmed ka kogemuse ürituse korraldamisest.

August - Muinastulede öö

Augusti lõpus korraldab kogukond mere ääres mõnusa pikniku, kuhu armastatakse tulla ka väljaspoolt saart. Meenutatakse meresõitjaid ja nende saatusi, lauldakse ühisaule.

Oktoober - Sügisene Seeneralli

Saaremaa ralli ajal on korraldatud Undvas ka seeneralli. Ühiselt minnakse metsa seenele, peetakse piknikku ja annetatakse metshaldjatele meelehead või on metsahaljad jätnud lastele meelehead. Õpitakse tundma söödavaid ja mittesöödavaid seeni.

Detsember - Jõuluaja laternamatk ja retrodisko

Jõuluajal on kogukond taas koos, et ühiselt ette võtta Undva vanal raudteetammil laternamatk. Pärast turgutavat jalutuskäiku õhtupimeduses on kodus ootamas soojad joogid ja retrodiskorütmid.

Küla kokkutulekuid on Undvas korraldatud kaks korda, viimane sel aastal koos jaaniaja tähistamisega.

Hea elukeskkonna kujundamine ja kodukoha areng ääremaal on võimalik vaid tänu kogukonna liikmete väärtustamisele ja tunnustamisele ning nende motiveerimisele. Undva küla oma tugeva üksmeelse kogukonnaga annab parima, et aidata kaasa põlvkondadevahelise sideme tugevdamisele ja kogukonna ühtsustunde tagamisele. Kõik peavad teadma, et Undva on olnud ja jääb olema ka tulevikus! Tähtis pole vaid see, kui kaunis on su küla, vaid ka see, mis on selle ilu taga ja milline on kogukonna tegijate ja tegevuste sisu.

Koostas:

Anneli Teppo-Toost

Undva külavanema asetäitja

Undva Küla Seltsi juhatuse liige